

Vánoce: 155. Byl král Herodes Veliký opravdu tak „veliký“?

Vánoce

**Byl
Herodes Veliký
opravdu tak
„veliký“?**

Vánoce

Herodes Veliký - i přesto, že podle Matoušova evangelia nebyl tak veliký. Hulton Archive via Getty Images

Byl král Herodes Veliký opravdu tak „veliký“?

Co říká historie o zlém muži vánočního příběhu

Král Herodes je povědomý každému, kdo slyšel vánoční příběh. Král Judeje, když se narodil Ježíš Nazaretský, se pokusil najít a zabít dítě poté, co se dozvěděl, že se právě narodil „židovský král“.

Podveden mudrci, které Herodes poslal, aby zjistili, kde se dítě nachází, rozrušený Herodes nařídil, že všechny děti do dvou let, které žijí v blízkosti Betléma, mají být zabity. [Matoušovo evangelium](#) obsahuje slavné vyprávění o tomto „masakru neviňátek“ a o útěku Marie, Josefa a Ježíše do Egypta.

Zajímavé je, že tento příběh krále Heroda nenajdeme v žádném jiném biblickém textu ani v římských záznamech. Přesto je klíčový v Matoušově evangeliu, které staví do kontrastu Herodovo poslání - smrt - a poslání dítěte Ježíše - život.

Kdo tedy byl skutečný král Herodes - a proč ho Matoušovo evangelium zahrnuje?

Jsem vědec, který se zabývá [výkladem Matoušova evangelia](#) a [židovskými kořeny křesťanství](#). Historikové v tomto oboru vědí o Herodově životě poměrně dost a skutečná fakta jsou poněkud překvapivá.

„Židovský král“

Spisovatelé, jako například [židovský historik Josefus](#), který v 1. století př. n. l. bojoval proti římské nadvládě, než se nakonec spojil s Římem, podali podrobné zprávy o Herodových činech. Kromě toho moderní archeologové vykopali mnoho míst s ním spojených, včetně [možného místa, kde se nachází Herodova hrobka](#).

Bohatě ilustrovaný středověký rukopis zobrazuje scénu rodiny, která je překryta dalšími ilustracemi. Rukopisná iluminace Mudrců navštěvujících Ježíše, která vznikla v Nizozemsku v 16. století, zobrazuje Mudrce před Herodem v dolní části obrazu. Sepia Times/Universal Images Group

prostřednictvím Getty Images

Podle historických zpráv byl Herodes Veliký [regionálním králem Judska](#), které zahrnovalo města Betlém a Jeruzalém. Vládl přibližně od roku 37 př. n. l. až do své smrti v roce 4 př. n. l., tedy v době, kdy byla Judea stále pod římským vlivem. Většina vědců odhaduje, že se Ježíš narodil [mezi lety 6 a 4 př. n. l.](#) – tedy v době Herodovy vlády, jak uvádí Matoušovo evangelium.

Protože Herodes byl Římem jmenován vládcem Judska, převážně židovského regionu, byl doslova „židovským králem“. Je však možné, že Herodes ve skutečnosti vůbec nebyl Žid, přinejmenším rodem.

Pravděpodobně pocházel z oblasti známé jako Idumea na jihu. Herodův otec byl pravděpodobně [donucen konvertovat k judaismu](#), jak se učenci domnívají, že tomu bylo u mnoha Idumejců, zatímco [jeho matka byla arabská princezna](#). Jak však poukazuje Josefus, obě skupiny se poměrně hojně mísily a někteří Idumejci, možná včetně jeho otce, dobrovolně přijali židovské zvyky.

Josephus dokonce prohlašuje, že Herodes byl v podstatě Judejcem, ačkoli je pravděpodobné, že mnozí z původních Židů v Judeji by byli skeptičtí k tvrzení svého krále, že je skutečně Žid, a [považovali by ho za cizince](#), zejména pokud by skutečně pocházel z Idumeje. Josefus však naznačuje, že se Herodes [spjoval s římským vedením](#), kdykoli to považoval za rozumné.

“ Veliký“, ale krutý

Herodes Veliký se projevil jako zručný stavitel, který byl zodpovědný za plánování a výstavbu projektů, jako bylo město Herodium, extravagantní přístav v [Cesareji Maritimě](#) na pobřeží Středoziemního moře a [horská pevnost Masada](#), která se nacházela uprostřed nelítostné pouště nedaleko Mrtvého moře.

Snad nejznámější je Herodova přestavba a rozšíření židovského [chrámového komplexu v Jeruzalémě](#). Jen tento projekt trval několik desetiletí. Herodův přestavěný chrám byl mnohem velkolepější stavbou než původní Šalomounův chrám, postavený asi o tisíc let dříve. Josefus si všiml, že [připomínal bílou, sněhem pokrytou horu](#) – tedy ty její části, které nebyly pokryty zlatem.

Židovští muži se modlí u Západní zdi v Jeruzalémě, která je součástí Herodova chrámového komplexu. Israel Fuguemann/SOPA Images/LightRocket via Getty Images

Bez ohledu na to, zda byl Herodes skutečně Žid, přispěl k zachování judaismu. Podařilo se mu osvobodit Židy od služby v římské armádě a od povinnosti uctívat císaře, čímž jim zachoval možnost [praktikovat judaismus v relativním klidu](#).

Herodes se také projevil jako brilantní [ekonomický stratég](#), který výrazně zvýšil bohatství Judska tím, že se zapojil do takových podniků, jako byl mezinárodní obchod, který zahrnoval prodej balzámového dřeva a mědi. Přispíval finančními prostředky na národní i mezinárodní akce, včetně [olympijských her](#), a údajně dokonce [zabránil regionálnímu hladomoru](#).

Herodova zlověstná pověst tyрана však byla pravděpodobně zasloužená.

Zdobená malba znázorňuje ženu v bílém s dlouhými tmavými vlasy, která schází po schodech a ohlíží se na skleslého krále na trůně. Herodes odsoudil svou vlastní ženu k smrti, protože ji podezříval ze spiknutí, jehož cílem bylo jeho zabití: „Mariamne opouští Herodovu soudní stolicí“, malíř John William Waterhouse. Wikimedia, CC BY-SA

Protože se neustále obával vzpoury, popravoval každého, koho považoval za hrozbu pro svou vládu, včetně vlastní první manželky a tří svých synů. Kromě toho údajně nadměrně [zdaňoval své poddané](#), aby podpořil své ekonomické programy.

Podobné příběhy?

O žádném „masakru neviňátek“ neexistují historické záznamy - ani tyranský Herodes s největší pravděpodobností nikdy takový čin neschvaloval.

Pokud by tomu tak bylo, proč Matoušovo evangelium zmiňuje krále Heroda tak výrazně ve vyprávění o Ježíšově narození?

Matoušova verze je považována [za nejžidovštější z evangelií](#), čtyř biblických vyprávění o Ježíšově životě v Novém zákoně - například se zasazuje o [dodržování židovských zákonů](#). Jinými slovy, Matoušovo evangelium pravděpodobně napsali Židé pro převážně židovské publikum na konci prvního století po Kristu, kdy bylo křesťanské hnutí ještě v plenkách.

Matoušovo publikum muselo být obeznámeno s existujícími hebrejskými spisy, včetně slavného příběhu o Mojžíšově dětství, kdy uniká faraonovu nařízení [zabít všechny novorozené syny](#) svých hebrejských otroků. Bibličtí badatelé přišli s tvrzením, že Matoušovo evangelium záměrně srovnává Ježíše s Mojžíšem, který zachránil Hebrejce z egyptského otroctví, aby přesvědčilo zamýšlené publikum, že i Ježíš je dlouho očekávaným Spasitelem.

Aby posílili podobnost mezi Ježíšem a Mojžíšem, tvrdí tento argument, nechali autoři Matoušova evangelia Heroda vyhrožovat Ježíšovi stejným způsobem, jakým faraon vyhrožoval hebrejským dětem. Matoušovo židovské publikum by si tak spojilo obě vyprávění, v nichž dobro nakonec zvítězí nad zlem. Evangelijní příběh dále očerňuje Heroda, jehož syn, [nazývaný také král Herodes nebo Herodes Antipas](#), vládl v době Ježíšova ukřižování kolem roku 30 po Kr.

Herodes byl možná skvělý stavitel a protřelý ekonom - a technicky vzato „židovský král“. V očích autorů evangelií si však tento titul [ve skutečnosti zasloužil Ježíš](#).

Aaron Gale

[The Conversation](#)

Aaron Gale

Aaron M. Gale je docentem religionistiky na Západovirginské univerzitě a zároveň ředitelem Programu religionistických studií WVU. Doktorát získal v roce 2001 na Northwestern University v Evanstonu ve státě Illinois.

Dr. Gale se ve svém výzkumu zaměřuje na židovské kořeny raného křesťanství, konkrétně na komunitu spojenou s Matoušovým evangeliem. Výsledkem tohoto výzkumu jsou různé publikace, včetně knihy *Redefining Ancient Borders: The Jewish Scribal Framework of Matthew's Gospel* (T&T Clark).

Je spolupracovníkem *Centra pro biblickou archeologii* na Nebraské univerzitě v Omaze a je vedoucím oblasti v projektu vykopávek v Betsaidě v Izraeli, kde každé léto vede dobrovolníky z řad univerzitních studentů.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou

skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)